

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2006/28

Karar Sayısı : 2006/108

Karar Günü : 23.11.2006

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 17.05.2007-26525

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Ali TOPUZ, Haluk KOÇ ile birlikte 121 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 27.12.2005 günlü, 5437 sayılı 2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na bağlı K Cetveli'nin "III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ" başlıklı bölümünün "B. Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti" kısmının (2) numaralı bendinin;

1- İkinci paragrafının "... (10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanun uyarınca bu illerin sınırları içine alınan ilçeler ile ilk kademe belediyeler hariç)..." bölümünün,

2- Son paragrafının "... 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir sınırları içine alınan ilçeler hariç ..." bölümünün,

Anayasa'nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırılığı savıyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II-YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Yasa Kuralları

5437 sayılı Yasa'ya bağlı K Cetveli'nin "III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ" başlıklı bölümünün "B. Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti" kısmının iptali istenen kuralları da içeren (2) numaralı bendi şöyledir:

"2. Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personel (destek hizmeti yürüten personel hariç) ile kadrolu olarak fiilen çalışan koruma ve güvenlik personeline belediye meclisi kararı ile tespit edilen miktar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödenir.

Ancak, bunlara ödenecek aylık fazla mesai ücreti en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusu;

- 250.000'e kadar olanlar için 116 Yeni Türk Lirasını,

- 250.000 ile 1.000.000 arasında olanlar için 200 Yeni Türk Lirasını,

- 1.000.000'dan fazla olanlar için 232 Yeni Türk Lirasını,

- Ankara, İstanbul ve İzmir Büyükşehir Belediyeleri dışındaki büyükşehirlerin itfaiye personeli için 232 Yeni Türk Lirasını,

- Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir sınırları içerisindekiler için **(10.7.2004 tarih ve 5216 sayılı Kanun uyarınca bu illerin sınırları içine alınan ilçeler ile ilk kademe belediyeleri hariç)** 315 Yeni Türk Lirasını,

geçemez.

Yukarıdaki hükümlerin uygulanmasında, **10.7.2004 tarihli ve 5216 Kanun uyarınca büyükşehir sınırları içine alınan ilçeler hariç** büyükşehir sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri, içinde bulundukları büyükşehir nüfusuna tabidir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, iptali istenilen kuralların Anayasa'nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımlarıyla 27.2.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Dava dilekçesinde, 5216 sayılı Yasa uyarınca Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir sınırları içine alınan ilçeler ile ilk kademe belediyelerinin, bu illerin sınırları içerisindeki diğer belediyeler ile aynı statü, hak ve yetkiye sahip oldukları, diğer bir anlatımla aynı hukuksal durumda bulundukları, bunlar arasında yasa ile ayırım yapılmasının haklı bir nedene dayanmadığı, bu nedenle Kural'ın Anayasa'nın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen kurallarda, 5216 sayılı Yasa ile Büyükşehir belediyeleri sınırlarına alınan ilçe ve ilk kademe belediyeleri ile bu Yasa'nın yürürlüğe girmesinden önce büyükşehir belediyelerinin sınırları içinde bulunan belediyelerde ve bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşlarda çalışan zabıta, itfaiye, koruma ve güvenlik personeli için farklı miktarlarda fazla mesai ücreti ödenmesi öngörülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde, “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

denilmektedir. Bu yasak, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında değişik uygulamalar yapılamaz.

Bütün belediyelerde çalışan zabıta, itfaiye, koruma ve güvenlik görevlisi personel başta 5393 sayılı Belediye Kanunu olmak üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na ve bazı durumlarda 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'na tabidirler. Ancak, değişik belediyelerde çalışan personelin aynı yasalara tabi olmaları mutlak bir biçimde aynı özlük haklarına sahip olmalarını gerektirmez. Özlük hakkının çeşitli kişiler için farklı biçimlerde öngörülmesi; çalışılan yerin özelliğine, çalışma koşullarının yoğunluğuna, merkeze olan uzaklığa, ekonomik gelişmişliğe, geçim koşullarına ve çalıştırılan kişilerin temin edilmesindeki zorluğa bağlı olarak değişebilir. 5216 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden önce Ankara, İstanbul veya İzmir Büyükşehir Belediyeleri sınırları içinde bulunan ilçe belediyeleri ile bu Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra anılan Büyükşehir Belediyelerine katılan ilk kademe ve ilçe belediyelerinde çalışan zabıta, itfaiye, koruma ve güvenlik görevlilerinin çalışma koşulları farklıdır.

Bu farklılık nedeniyle, 5216 sayılı Yasa ile Ankara, İstanbul ve İzmir Büyükşehir Belediyelerine katılan ilçe ve ilk kademe belediyelerinde çalışan zabıta, itfaiye, koruma ve güvenlik personeli ile daha önce Büyükşehir Belediye sınırları içinde bulunan belediyelerde çalışan zabıta, itfaiye, koruma ve güvenlik görevlilerinin aynı yasa kurallarına tabi tutulmamaları Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

İptali istenen kuralların Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

27.12.2005 günlü, 5437 sayılı “2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu”na bağlı K-CETVELİ'nin “III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ” başlıklı bölümünün “B. Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti” kısmının (2) numaralı bendinin;

1- İkinci paragrafının “ ... (10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanun uyarınca bu illerin sınırları içine alınan ilçeler ile ilk kademe belediyeler hariç) ...” bölümü,

2- Son paragrafının “ ... 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir sınırları içine alınan ilçeler hariç ...” bölümü,

23.11.2006 günlü, E. 2006/28, K. 2006/108 sayılı kararla reddedildiğinden, bu bölümlere ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 23.11.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- SONUÇ

27.12.2005 günlü, 5437 sayılı “2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu”na bağlı K-CETVELİ'nin “III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ” başlıklı bölümünün “B. Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti” kısmının (2) numaralı bendinin;

Esas Sayısı : 2006/28
Karar Sayısı : 2006/108

1- İkinci paragrafının “ ... (10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanun uyarınca bu illerin sınırları içine alınan ilçeler ile ilk kademe belediyeler hariç) ...” bölümünün,

2- Son paragrafının “ ... 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir sınırları içine alınan ilçeler hariç ...” bölümünün,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, 23.11.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Üye

Tülay TUĞCU

Haşim KILIÇ

Sacit ADALI

Üye

Üye

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Ahmet AKYALÇIN

Mehmet ERTEN

Üye

Üye

Üye

Mustafa YILDIRIM

A. Necmi ÖZLER

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Üye

Şevket APALAK

Serruh KALELİ